STORTINGET

Lovvedtak 44

(2017–2018)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 175 L (2017–2018), jf. Prop. 5 L (2017–2018)

I Stortingets møte 22. mars 2018 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i energiloven (tredje energimarkedspakke)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. gjøres følgende endringer:

§ 1-3 nytt sjette og sjuende ledd skal lyde:

Med kontroll i tredje ledd og i §§ 4-6, 4-7 og 4-8 forstås i denne lov: rettigheter, avtaler eller andre midler som enkeltvis eller sammen, gir mulighet til å utøve avgjørende innflytelse over et foretaks virksomhet, særlig:

a) eiendomsrett eller bruksrett til et foretaks samlede aktiva eller deler av dem

b) rettigheter eller avtaler som gir avgjørende innflytelse over et foretaks organer med hensyn til sammensetning, stemmegivning eller beslutninger.

Med rettigheter forstås i denne lov: stemmerettigheter, rett til utnevnelse av personer i styre, ledende stilling eller med fullmakt til å representere virksomheten utad, samt beholdning av majoritetsandel.

§ 2-2 første ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om at nærmere bestemte vedtak etter § 3-1 skal fattes av Kongen i statsråd. Konsesjon etter denne lov kan ikke erstattes av rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Ny § 2-3 skal lyde:

§ 2-3 (Reguleringsmyndighet og klagenemnd)

Departementet utpeker en reguleringsmyndighet og klagenemnd etter denne loven og gir forskrift om organisering, oppgaver og myndighet.

Reguleringsmyndigheten og klagenemnda er uavhengige og kan ikke instrueres om utøvelsen av tillagt myndighet. Enkeltvedtak fattet av reguleringsmyndigheten kan bare påklages til klagenemnda.

Reguleringsmyndigheten og klagenemnda kan ikke instrueres i disponeringen av tildelte budsjettmidler.

Reguleringsmyndigheten skal samarbeide med andre lands reguleringsmyndigheter og internasjonale institusjoner i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3 (Områdekonsesjonærens leveringsplikt)

Den som gis områdekonsesjon etter § 3-2, skal levere elektrisk energi til *alle kunder* innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. *Områdekonsesjonæren har plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Den samme plikten gjelder ved forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter annet og tredje punktum gjelder også anleggskonsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.*

Reguleringsmyndigheten kan dispensere fra *leverings-, tilknytnings- eller investeringsplikten etter første ledd* når særlige grunner tilsier det.

Departementet kan *gi forskrift* om leveringsplikten, *blant annet* om priser, konsesjonærenes og sluttbrukernes vilkår, gjennomføring, organisering og informasjon.

Reguleringsmyndigheten skal ved enkeltvedtak

a) fastsette eller godkjenne vilkår for leveringsplikt, eller

b) fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår som nevnt i bokstav a.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 (Anleggskonsesjonærens plikt til å tilknytte uttakskunder)

Den som gis anleggskonsesjon etter § 3-1 for nettanlegg, har plikt til å *tilknytte nye anlegg for uttak* av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. Den samme plikten gjelder *ved forbruksøkninger* som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter denne bestemmelsen gjelder alle konsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.

Departementet kan i ekstraordinære tilfeller gi *dispensasjon* fra tilknytnings- og investeringsplikten for *uttakskunder*.

Reguleringsmyndigheten skal ved enkeltvedtak

a) fastsette eller godkjenne vilkår for tilknytning av anlegg, eller

b) fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår som nevnt i bokstav a.

Ny § 3-4 a skal lyde:

§ 3-4 a (Plikt til å tilknytte anlegg for produksjon av elektrisk energi)

Alle som har konsesjon for nettanlegg etter dette kapittelet, har plikt til å tilknytte nye anlegg for produksjon av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. Den samme plikten gjelder ved produksjonsøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter denne bestemmelsen gjelder alle konsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.

Departementet kan gi dispensasjon fra tilknytnings- og investeringsplikten for produksjon dersom tiltaket ikke er samfunnsmessig rasjonelt.

Reguleringsmyndigheten skal ved enkeltvedtak

a) fastsette eller godkjenne vilkår for tilknytning av anlegg, eller

b) fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår som nevnt i bokstav a.

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1 (Omsetningskonsesjon)

Uten konsesjon *fra reguleringsmyndigheten,* kan ingen andre enn staten stå for omsetning av elektrisk energi. *Reguleringsmyndigheten* avgjør i tvilstilfelle om konsesjonsplikt foreligger.

For konsesjoner etter første ledd kan *reguleringsmyndigheten fastsette* vilkår om:

1. den interne organisering og regnskapsførsel hos konsesjonæren.
2. markedsadgang for alle som etterspør nettjenester ved å tilby ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår.
3. nøytral opptreden av netteier.
4. fastsettelse og beregning av tariffer og inntekter ved salg av nettjenester.
5. informasjon til kunder tilknyttet konsesjonærens nett.
6. annen virksomhet i forbindelse med utbygging og utnyttelse av felles infrastruktur.
7. samordning av nett og nettjenester.
8. *tilslutning til klageorgan godkjent etter lov 17. juni 2016 nr. 29 om klageorganer for forbrukersaker. Et slikt* vilkår kan også stilles overfor selskaper som tidligere er gitt konsesjon.
9. *oppbevaring av relevante opplysninger fra transaksjoner vedrørende leveranse av elektrisk energi som inngås med engroskunder og systemansvarlig. Et slikt vilkår kan også stilles overfor selskaper som tidligere er gitt konsesjon.*
10. *selskapsmessig og funksjonelt skille.*

Reguleringsmyndigheten kan fastsette ytterligere vilkår dersom det finnes påkrevet av hensyn til allmenne interesser.

Reguleringsmyndigheten kan i særlige tilfeller dispensere *fra vilkår* som nevnt i annet og tredje ledd.

Departementet kan gi forskrift om innholdet i vilkår som nevnt i annet ledd.

Departementet kan gi forskrift *om endring etter klage og* omgjøringsadgang som avviker fra *bestemmelsene* i forvaltningsloven §§ 34 og 35 ved feil i datagrunnlaget for enkeltvedtak om fastsettelse av nettselskapenes inntektsrammer.

§ 4-2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Når det er gitt konsesjon etter første ledd, skal reguleringsmyndigheten, innenfor rammene av konsesjonsvilkårene, ved enkeltvedtak

a) fastsette eller godkjenne vilkår for tilgang til forbindelsen, eller

b) fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår som nevnt i bokstav a.

§ 4-3 første og annet ledd skal lyde:

Departementet gir *forskrift* om måling, avregning og fakturering.

Myndighet etter regelverket som nevnt i første ledd til å koordinere måling og avregning av kraftomsetning, tillegges *den som utpekes av reguleringsmyndigheten,* under nærmere fastsatte vilkår. Den avregningsansvarlige skal sørge for at all innmating og alt uttak av elektrisk energi blir korrekt avregnet slik at det oppnås økonomisk balanse i kraftmarkedet.

§ 4-5 skal lyde:

§ 4-5 (Organiserte markedsplasser)

Uten konsesjon *fra reguleringsmyndigheten* kan ingen andre enn staten forestå organisering eller drift av markedsplass for omsetning av elektrisk energi. *Reguleringsmyndigheten* avgjør i tvilstilfelle om konsesjonsplikt foreligger.

I konsesjonen kan det settes vilkår dersom det finnes påkrevet av allmenne hensyn. Departementet kan gi forskrift om aktørenes informasjonsplikt.

Reguleringsmyndigheten skal ved enkeltvedtak

a) fastsette eller godkjenne vilkår for handel på markedsplasser som nevnt i første ledd, eller

b) fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår for handel på markedsplasser som nevnt i bokstav a.

§ 4-6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi *forskrift* om selskapsmessig *skille*.

§ 4-7 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi *forskrift* om *funksjonelt skille*.

Ny § 4-8 skal lyde:

§ 4-8 (Krav om eiermessig skille i transmisjonsnett)

Den som driver eller har direkte eller indirekte kontroll over virksomhet som driver med produksjon eller omsetning av elektrisk energi, kan ikke eie anlegg i transmisjonsnettet eller ha direkte eller indirekte kontroll over eller rettigheter i en virksomhet som eier slike anlegg, eller som har systemansvar. Den som eier anlegg i transmisjonsnettet, eller har direkte eller indirekte kontroll over en virksomhet som eier slike anlegg eller som har systemansvar, kan ikke direkte eller indirekte ha kontroll over eller rettigheter i en virksomhet som driver med produksjon eller omsetning av elektrisk energi.

Den som har kontroll over eller rettigheter i en virksomhet som driver med produksjon eller omsetning av elektrisk energi kan ikke utnevne

a) personer til styret i en virksomhet som eier anlegg i transmisjonsnettet, eller som har systemansvar

b) personer til en ledende stilling i en virksomhet som nevnt i bokstav a

c) personer som utad kan representere en virksomhet som nevnt i bokstav a.

Personer som nevnt i bokstavene a til c kan ikke ha en tilsvarende posisjon i en virksomhet som driver produksjon eller omsetning av elektrisk energi.

Anlegg i transmisjonsnettet skal overdras til den systemansvarlige virksomheten.

Departementet kan fatte enkeltvedtak eller gi forskrift om nærmere krav til eiermessig skille. Dette kan omfatte frister for gjennomføring av kravene i denne paragrafen.

Departementet kan gi forskrift som gjør unntak fra kravene i denne paragrafen.

Ny § 4-9 skal lyde:

§ 4-9 (Ekspropriasjon av anlegg i transmisjonsnett)

Departementet kan etter søknad fatte vedtak om samtykke til ekspropriasjon av anlegg i transmisjonsnett til fordel for den systemansvarlige virksomheten. Departementet kan gi samtykke til at ekspropriasjonen settes i verk før det foreligger rettskraftig skjønn, jf. oreigningslova § 25.

Ny § 4-10 skal lyde:

§ 4-10 (Sertifisering som operatør av transmisjonssystem (TSO))

Eier av anlegg i et transmisjonsnett skal søke reguleringsmyndigheten om sertifisering som operatør av transmisjonssystem. Reguleringsmyndigheten skal kontrollere at kravene etter § 4-8 er oppfylt.

Eier av anlegg i et transmisjonsnett skal melde til reguleringsmyndigheten om enhver planlagt transaksjon som nødvendiggjør vurdering av kravene som følger av § 4-8 eller forskrift gitt i medhold av § 4-8.

Reguleringsmyndigheten skal igangsette prosedyre for sertifisering ved mottatt melding, på eget initiativ eller ved begrunnet forespørsel fra EFTAs overvåkingsorgan. En avgjørelse skal fattes innen fire måneder etter at prosedyren ble igangsatt. Dersom det ikke foreligger en avgjørelse innen fire måneder, skal vedtak om sertifisering anses gitt.

Reguleringsmyndigheten skal uten ugrunnet opphold underrette EFTAs overvåkingsorgan om vedtak om sertifisering eller stilltiende godkjennelse etter tredje ledd tredje punktum, og på forespørsel oversende relevant informasjon knyttet til sertifiseringen.

Departementet kan gi forskrift om sertifisering, blant annet om utenlandsforbindelser og sertifisering for foretak som er hjemmehørende i stater utenfor EØS.

Ny § 4-11 skal lyde:

§ 4-11 (Reguleringsmyndighetens forskrifter)

Departementet kan gi forskrift om at reguleringsmyndigheten kan gi forskrift om metoder for beregning av nettselskapenes tillatte og faktiske inntekter og håndtering av avvik mellom disse, samt nøytral opptreden av netteier.

Vilkår som settes i konsesjoner, skal være i samsvar med fastsatt forskrift.

§ 6-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten skal ved enkeltvedtak

a) fastsette eller godkjenne vilkår om

1. system- og balansetjenester,

2. planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår,

3. *den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalser i overføringsnettet, blant annet for utenlandsforbindelser etter § 4-2,*
4. *utøvelsen av systemansvaret, eller*

b) *fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår om forhold som nevnt i bokstav a.*

§ 10-1 skal lyde:

§ 10-1 (Kontroll)

Departementet kan gi de pålegg som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne *loven*. Departementet fører kontroll med at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven blir overholdt. *Dette gjelder tilsvarende for reguleringsmyndigheten der den er gitt myndighet etter denne loven.* Utgiftene til kontroll knyttet til kapittel 3 og 5 og § 4-2 skal betales av konsesjonæren. *Klagenemnda kan gi pålegg om utlevering av informasjon i medhold av tredje ledd første punktum.*

Den som har konsesjon skal påse at anlegget, driften av anlegget eller virksomheten oppfyller de krav som er fastsatt i eller i medhold av denne lov. Departementet gir forskrifter om internkontroll og internkontrollsystemer.

Enhver plikter uten hinder av taushetsplikt å gi departementet, *reguleringsmyndigheten eller klagenemnda* de opplysninger som er nødvendige for utøvelse av myndighet etter denne loven. Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal informasjon utleveres til EFTAs faste komité, EFTAs overvåkningsorgan *eller* EU-kommisjonen når det er fremmet en begrunnet forespørsel og informasjonen er nødvendig og forholdsmessig for gjennomføringen av oppgaver pålagt gjennom EØS-avtalen.

For å fremme effektivt tilsyn med kraftmarkedet kan departementet *eller reguleringsmyndigheten,* uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, gi andre norske myndigheter opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk regulering av kraftmarkedet. For å oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor annen stat kan departementet *eller reguleringsmyndigheten* uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi energimyndighetene i andre stater som er part i EØS-avtalen, *byrået for samarbeid mellom energiregulatorer eller EFTAs overvåkningsorgan* opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk, *EØS-rettslig*, eller vedkommende stats regulering av kraftmarkedet.

Ved utlevering av *taushetsbelagte* opplysninger etter tredje og fjerde ledd skal *det stilles* som vilkår at opplysningene undergis taushetsplikt hos mottakeren og at opplysningene bare kan formidles videre med samtykke fra *det organet som utleverte dem*, og bare for det formålet som samtykket omfatter. Den opplysningene gjelder skal underrettes om videreformidling av taushetsbelagt informasjon dersom opplysningene opprinnelig er innhentet fra vedkommende, med mindre slik underretning vil motvirke formålet med de kontroll- eller reguleringstiltak opplysningene skal tjene, eller medføre fare for at de ikke kan gjennomføres.

Departementet *kan gi forskrift* om informasjons- og taushetsplikten og om utlevering av opplysninger som nevnt i tredje, fjerde og femte ledd.

§ 10-6 skal lyde:

§ 10-6 (Forskrifter)

Departementet kan gi *forskrift* til gjennomføring og utfylling av loven og dens virkeområde.

Departementet kan gi de forskrifter som er nødvendig for ivaretakelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, *blant annet forordning om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk energi over landegrensene, forordning om opprettelse av et byrå for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter*, samt bestemmelser om behandling av tvister, saksbehandlingsfrister og utsatt iverksetting av vedtak.

Departementet kan gi forskrift om saksbehandlingsregler til utfylling av reglene i tjenesteloven for konsesjoner etter §§ 4-1 og 4-5 i denne lov, *blant annet* om saksbehandlingsfrist og rettsvirkninger av fristoverskridelse. Unntak fra tjenesteloven § 11 annet ledd kan bare gjøres når det er begrunnet ut fra tvingende allmenne hensyn. Saksbehandlingsreglene kan fravike reglene i denne loven.

§ 10-7 nytt annet ledd skal lyde:

Reguleringsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av:

1. *§ 3-3 første og fjerde ledd, § 3-4 tredje ledd, § 3-4 a tredje ledd, § 4-1 første til fjerde ledd, § 4-2 fjerde ledd, § 4-3 annet ledd, § 4-5 første ledd, annet ledd første punktum og tredje ledd, § 4-10 første og annet ledd, § 6-1 fjerde ledd, § 10-1 første og tredje ledd, samt pålegg gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i pålegget er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.*
2. *enkeltvedtak gitt i medhold av bestemmelser som nevnt i annet ledd nr. 1, pålegg gitt i medhold av disse og forskrifter, når det er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.*

§ 10-7 nåværende annet, tredje og fjerde ledd blir nytt tredje, fjerde og femte ledd.

§ 10-7 nytt sjette ledd skal lyde:

EFTAs overvåkningsorgan kan ilegge et foretak overtredelsesgebyr for overtredelse av plikt til å utlevere informasjon som følger av pålegg etter EØS-avtalen vedlegg IV nr. 20 (forordning 714/2009).

II

Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de forskjellige bestemmelsene til forskjellig tid.

Tone Wilhelmsen Trøen

president

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets grafiske seksjon